

1. ÜNİTE

SÖZCÜKTE VE SÖZ ÖBEKLERİNDE ANLAM

- SÖZCÜKTE ANLAM
- SÖZ ÖBEKLERİNDE ANLAM

5. Aşağıdaki seçeneklerde önce bir açıklama verilmiş, sonra da bu açıklama örneklendirilmiştir.

Buna göre, hangi seçenekteki örnek, verilen açıklama-ya uymaz?

- A) Bir kelimeyle anlatılabilecek bir kavramı, birden fazla kelimeyle anlatma:
“Vatan borcu biter bitmez ordayım.”
- B) Benzetme amacı güdülmeyen bir sözün, başka bir söz yerine kullanılması:
“Bütün meydan, konuşmacıyı alkışladı.”
- C) Çoğunlukla gerçek anlamından ayrı bir anlam taşıyan, en az iki sözcükten oluşan kalıplaşmış sözcük grupları:
“Öğretmeni can kulağıyla dinledi.”
- D) Doğada duyulan seslerin taklit edilmesiyle yeni sözcükler oluşturulması:
“Sabah, kuş civıltılarıyla uyandım.”
- E) Bilim, sanat, meslek veya spor dalıyla ilgili kesin anlamı olan özel kavram:
“Arka bahçeye birkaç fidan diktik.”

6. Şair Ahmet Arif'in Leyla Erbil'e yazdığı mektupları bir ara-ya getiren Leylim Leylim adlı kitapta, 1950'li yılların başında I yolları kesişen bir şair ile bir yazarın zaman içinde birbirlerini II edebî açıdan doyurucu şekilde nasıl III beslediklerini okuyoruz. Hem dönemin insanlarını IV bunaltan baskıcı ortamı hem de büyük bir V aşkın izlerini hissetmek mümkün mektuplarda. VII

Bu parçadaki numaralanmış sözlerin hangilerinde mecazlı söyleyiş yoktur?

- A) I ve III   B) II ve IV   C) IV ve V
D) V ve VI   E) VI ve VII

7. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde ad aktarması vardır?**

- A) Kuytu ormanları, tenha bağları
Geziyor mevsimin yorgun rüzgârı
- B) Biliyorum gölgede senin uyduğunu
Bir deniz mağarası kadar kuytu ve serin
- C) Şu bakır zirvelerin ardından
Bir süvari geliyor kan rengi
- D) Bütün sevgileri atıp içimden
Varlığımı yalnız ona verdim ben
- E) Bu hayalde uyur Bursa her gece
Her şafak onunla uyanır, güler

8. Bu genç öykücü; öykülerini yakından izlediğim, en yakınlarında olduğum yazarlardan. İlk öykülerindeki eksiklikleri hızla kapayıp ilk kitabında bu denli olgun bir öykü dünyası ve ustalıklı bir dil ile ortaya çıkan her genç öykücü gönendirir. Kendinden de önce, kendi öykü kuşağını...

Bu parçada “bu denli olgun bir öykü dünyası ve ustalıklı bir dil ile ortaya çıkmak” sözüyle, sözü edilen öykücünün hangi özelliği vurgulanmak istenmiştir?

- A) Bireyselliği   B) Özlülüğü   C) Ulusallığı
D) Yetkinliği   E) Özgünlüğü

9. **Aşağıdakilerin hangisindeki altı çizili sözcükler yakın anlamli değildir?**

- A) Amacımız bütün dileklerinizi yerine getirmek, isteklerinizi ze ulaşmanızı sağlamaktır.
- B) Bütün gün boş boş oturmaktan sıkıldım, yalnız kalmaktan da usandım.
- C) İnsanlarla sağlıklı bir iletişim kurmak için çok güçlü bir dil bilgisine gereksinim vardır.
- D) Yazarın özgün bir anlatımla kaleme aldığı denemelerinin içerik olarak da çok farklı olduğu görülüyor.
- E) Başkalarını sözlerimizle kırmaktan sakinmamız, davranışlarımızla da üzmetten kaçınmamız gerekir.

1. Bizim insanımız, bildiği bir ortamdan yabancı bir ortama geçerken yıllarca beslendiği kültürünü ardında bırakmak istemiştir. Bu isteğinde yeni ortama, yeni kültüre kısa sürede alışma duygusu yatar. Oysa nereye giderse gitsin, içinde yetiştiği kültürün kanı damarlarında dolaşır onun.

Bu parçadaki altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanın öz kültüründen uzaklaşmasının mümkün olmadığı
- B) İnsanın başarıya ulaşmasında kültür değerlerinin etkili olduğu
- C) Kültürel ortamın, insanın sosyalleşmesine katkı sağladığı
- D) Kendi kültürünün izlerinden kurtulamayanların başka kültürlerle kolay alışamadığı
- E) Kişinin, yetiştiği kültürel ortamı yadsımaması gerektiği

2. Bu yazarımızın öykülerini okurken heyecanın her cümlede giderek arttığını hisseder; bir süre sonra cümlelerin ve sözcüklerin büyüüne kapılırsınız. Bu büyü sizde baş döndürücü bir etki yaratır. Onun en önemli niteliklerinden biri de öykülerindeki kişilerle kendisinin ruh ve beden ikizi olmasıdır.

Bu parçada geçen altı çizili bölümlerde anlatılmak istenenler aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) Yalın bir dil kullanmak - kendi yaşamını anlatmak
- B) Söz oyunlarına başvurmak - benzer karakterler seçmek
- C) Anlatımdan etkilenmek - öykü kişileriyle özdeşleşmek
- D) İlginç konulara değinmek - öykü kişilerinden etkilenmek
- E) Yoğun bir anlatımı olmak - öykü kişilerini çevresinden seçmek

3. Bir gök olayı olan “yıldırım” karşısında bilim insanının tavrı, bu doğa olayının nedenlerini araştırmak, bundan korunmanın yollarını bulmaya çalışmaktır. Bilim insanı, bu hassasiyet ile çalışarak paratoneri bulmuş ve bunun etki alanını formüllerle ifade etmiştir.

Bu parçadaki altı çizili sözcüğü anlamca karşılayabilecek bir kullanım aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Platon’a göre sanatçı, tüm gelip geçicilerin karşısında ve üstünde duran görkeme ulaşmaya çalışmalıdır.
- B) Mimarın düzensiz yapılaşma ile ilgili bütün çözümlenmesi, kentten kovmak istediği anlayışsızlıklara karşı uyarı amacını taşır.
- C) Ressam, özgünlük amacı taşıdığından her defasında başka bir doğa görünümüyle karşımıza çıkıyor.
- D) Son yıllarda önem kazanan sürdürülebilir tarım sistemi, hem doğal kaynakların korunmasını hem de bitkisel üretim artışının sağlanmasını ele almaktadır.
- E) Psikologlar, laboratuvarında ruhsal hastalıkları açıklamak için hayvanlar üzerinde duyarlıkla deneyler yapmaktaydı.

4. Eleştirmenlerin benim hakkımda ne söylediklerini çok da dikkate alıyor değilim. Çünkü edebiyat özel bir alandır. Eleştirmenin söylediği de kendi öznelini yansıtır. Benim öznelimle eleştirmenin öznelinin uyuşmaması doğaldır. Elbette sanatçı olarak kendi yaklaşımı öne çıkarma, bildiklerimi saklamadan, sözü dolandırmadan dile getirme hakkına sahibim.

Bu parçadaki altı çizili sözden yola çıkılarak yazarla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sadece okuru dikkate alan
- B) Lafı eğip bükmeyen
- C) Bireyselliği önceleyen
- D) Doğruları savunan
- E) Kendi düşüncelerini açıkça söyleyen

5. I. Hatta birikmiş parasının tükenmek üzere olmasına rağmen yapılan para yardımlarını da geri çevirdi.
 II. Bütün kasaba, ninenin yalnızlığına üzülyordu ama nineyi yalnızlıktan çok, kızının hastalığı ve iki torununun başkalarının yanında kalıyor olması üzüyordu.
 III. Nine doksan dokuz yaşına bastığı sıralarda kızı hastalandı ve şehirdeki bir hastaneye kaldırıldı.
 IV. Komşusu, yine de nineyi istediği yere, kasabanın avukatının ofisine kadar götürdü.
 V. İki küçük torunu da kızının yakın dostları tarafından bakılmak üzere alınınca nine yapayalnız kaldı fakat evi terk etmedi.
 VI. Başkasına yük olmak istemediği için etrafındaki insanların "Bizim eve taşın, birlikte yaşayalım." tekliflerini kabul etmedi.

Numaralanmış cümlelerle anlamlı bir metin oluşturulduğunda hangisi dışarıda kalır?

- A) I   B) II   C) IV   D) V   E) VI

6. (I) Trafiğe çıkan araç sayısı her geçen gün artmaktadır. (II) Kara taşıtlarındaki bu olağanüstü artış ulaşım sorununu da beraberinde getirmektedir. (III) İçten yanmalı motorlara sahip kara aracı sayısındaki artış çevreye salınan zararlı ve zehirli gaz miktarlarını da artırmıştır. (IV) İnsanlık bundan dolayı farklı enerji kaynaklarına yönelmiştir. (V) İçten yanmalı motorların kullanıldığı araçlardaki artışın hava kirliliğine yol açması insanları yeni arayışlara itmiştir. (VI) Böylece elektrikle çalışan araç üretme çalışmalarına hız verilmiştir.

Bu parçadan aşağıdaki cümlelerin hangisi çıkarılırsa parçanın anlamı değişmez?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) VI

7. I. Nihayet gemi sıraları geldiğinde ortalık mahşer yerine dönmüş ve Kavala Limanı'nda memleketlerinden ayrılmamanın acısını en derinden yaşamışlar!
 II. Kırmızı beyazlı çiçeklerini, onların yumuşacık yapraklarını okşadıkça kendini memleketinde hissetmiş.
 III. Zehra ve Zeliha'nın yaptıkları yolluklarla idare etmişler çadırda bir süre.
 IV. Dağları tepeleri aşarak zahmetli bir yolculukla Kavala Limanı'na ulaşmışlar sonunda.
 V. Kendilerini ana vatana götürececek gemiyi umutla beklemişler.
 VI. Kavala şehrinde limana yakın meydana kurulan beyaz çadırlardan birine yerleşmişler.

Numaralanmış cümlelerle anlamlı bir metin oluşturulduğunda hangisi dışarıda kalır?

- A) I   B) II   C) III   D) V   E) VI

8. (I) Sanat, göreceli bir kavramdır. (II) Sanatın ne olduğu ve konusu çağlara, toplumlara, üzerinde durulan sanat alanına göre bazı değişiklikler göstermektedir. (III) Bununla birlikte sanatla ilgili kesin olan bazı saptamalar da vardır. (IV) her şeyden önce sanat, insani bir faaliyettir. (V) İnsanı etkileyen her şey, sanatı da etkilemektedir. (VI) Bütün sanat eserleri kişilerde estetik bir zevk ve heyecan uyandırır.

Bu parçadan, aşağıdaki cümlelerin hangisi çıkarılırsa parçanın anlamında önemli bir değişme olmaz?

- A) II   B) III   C) IV   D) V   E) VI

1. • Dünya'nın en iyi eğitim modeli olan ve 100 yılı aşkın süredir uygulanan Montessori eğitimi, son zamanlarda ülkemizde de çok sık duyulmaktadır.
- Montessori eğitim modeli; 0-6 yaş arası çocuklar için uygulanan, çocuğun öz güvenini, yaratıcılığını ve akademik becerilerini önemli ölçüde destekleyen bir eğitim modelidir.

Bu iki cümlede ifade edilenlerin anlamca doğru bir biçimde birleştirilmiş hâli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) 0-6 yaş aralığındaki çocukların öz güvenli, yaratıcı ve akademik becerileri gelişmiş bir şekilde yetişmelerini sağlayan Montessori eğitim modeli 100 yıldır ülkemizde uygulanmaktadır.
- B) Ülkemizde 100 yılı aşkın süredir bilinen Montessori eğitim modeli, özellikle 0-6 yaş aralığındaki çocukların öz güvenini, yaratıcılığını ve akademik becerilerini geliştiren dünyanın en iyi eğitim modelidir.
- C) 6 yaşına kadar olan çocuklar için hazırlanan, onların kendilerine güvenerek yaratıcılığa ve akademik beceriye sahip yetiler geliştirmelerini sağlayan Montessori eğitim modeli, 100 yıldır dünyanın en iyi eğitim modelidir.
- D) Montessori; 0-6 yaş arası çocuklarda öz güven, yaratıcılık ve akademik beceri oluşturmak amacıyla 100 yıldan fazla süredir uygulanan ve ülkemizde de yakın zamanda adı sık duyulan dünyanın en iyi eğitim modelidir.
- E) Son dönemde ülkemizde adından daha çok söz edilen Montessori eğitim modeli; 100 yıldır 0-6 yaş arası çocuklarda akademik beceri, yaratıcılık ve öz güven kazanma konularında diğer eğitim modellerinden daha çok ilgi görmektedir.

2. I. ibret dolu yaşam hikâyesi
II. eşinin ağzından anlatılıyor
III. onu hiçbir zaman yalnız bırakmayan
IV. büyük ideallerini gerekçe göstererek
V. mevcut hayatından kaçan bir adamın

Yukarıdaki sözler anlamlı ve kurallı bir cümle oluşturacak biçimde sıralandığında hangisi baştan üçüncü olur?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

3. I. Müzelerimizde görevli öğretmenler, bundan böyle ziyaretçilerin, sanat eserleriyle ilgili düşünce ve duygularını rahatlıkla ifade edecekleri bir ortam oluşturacak.
- II. Bu sayede müzelerimiz; ziyaretçilerin yeni insanlarla tanışacakları, oradaki öğretmenlerin tecrübe ve bilgileriyle kendilerini yenileyecekleri birer kültür evi olacaktır.

Bu iki cümlede ifade edilenlerin anlamca doğru bir biçimde birleştirilmiş hâli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ziyaretçilerin rahatlıkla gezebileceği, sergilenen sanat eserleriyle ilgili düşüncelerini aktarabilecekleri birer mekâna dönüşen müzelerimiz, öğretmenlerin göreve başlamasıyla sanat dünyasında daha çok gündeme gelen birer kültür evine dönüşecektir.
- B) Kültür evine dönüşmesi için çaba sarf edilen müzelerimiz; bundan böyle görevlendirilen öğretmenler sayesinde ziyaretçileri her konuda bilgilendiren, onları kendi evlerinde hissettiren bir mekân olacaktır.
- C) Ziyaretçilerin duygu ve düşüncelerini ifade edebilecekleri bir özellik kazanmadıkça müzelerimiz, sadece deneyimli öğretmenlerin görevlendirilmesiyle birer kültür evine dönüşmeyecektir.
- D) Müzelerimize gelen ziyaretçileri, birbirleriyle tanıştıran ve onlara sanat eserlerinin özelliklerini anlatarak bilgilendiren öğretmenler, bu işi hakkıyla yaptıklarında müzeciliğimiz dünyada istenen yere ulaşacaktır.
- E) Ziyaretçilerin düşüncelerini ifade edebilecekleri bir ortam hazırlayan öğretmenler sayesinde birer kültür evine dönüşen müzelerimizde ziyaretçiler, yeni insanlarla tanışacaklar ve öğretmenlerin bilgilendirmesiyle kendilerini yenileyeceklerdir.

4. Hayranı olduğum sanatçılarla söyleşi yapmak bana çok şey kattı ---- o süreçte onları derinlemesine tanımak, onlarla birbir etkileşimde bulunmak, onların üretim pratiklerinin ötesindeki vizyonlarını keşfetmek benim için inanılmaz bir ----.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangisinde verilenler sırasıyla getirilmelidir?

- A) oysa - zordu   B) ancak - kayıptı
C) çünkü - deneyimdi   D) halbuki - gerekliydi
E) ne var ki - aşamaydı

4. Yaşar Kemal; bana, edebiyatta, müzikte, resimde, hangi dalda olursa olsun oyun oynamamayı öğretti. Çünkü sanat bir oyun değildir. Elbette yapıtları okurken, izlerken, dinlerken insanlar zevk almalı. Sanatçı bunu başaracak hüneri ortaya koymalı. Ama sanat hiçbir şekilde bir eğlence kabul edilemez. Her çağın insanı; değişik etkilere, deyim yerindeyse modalara kapılıyor. Özellikle kitabın, sanatın ticaret hâline dönüştüğü bir dönemde, dünyada sanat akımları, modalar yaratmanın ticari bir boyutu da var. Anglosakson modaları, renklendirme modaları, yeni roman, postmodernizm, yeni realizm modaları... Biri geliyor, biri gidiyor. Yaşar Kemal ilk gençlik yıllarımdan beri bana, bu akımlara kapılmamanın, modalara aldırış etmemenin, köke sadık kalmanın önemini anlattı.

Aşağıdakilerden hangisi bu sözleri söyleyen yazarın düşüncesiyle bağdaşmaz?

- A) Sanat alanında binlerce yıllık geleneğe sırt çevirmemek gerekir.
- B) Köksüzlük, geçmişî körü körüne tekrarlamak kadar anlamsızdır.
- C) Sadece moda eğilimler üzerinde yoğunlaşan romanların kalıcı bir değeri yoktur.
- D) Popüler kültürün getirileri özümsemeden sanat alanında başarılı olunamaz.
- E) Roman, ancak insana dair değerleri anlattığı zaman roman olur.
5. Yaptığı iyiliğe karşılık beklemeyen ve bunu sırf insani bir borç olarak benimseyen kimselere halk daima minnettardır. İyilik yapmak ve onun karşılığında teşekkür beklemek, âdetla o iyiliği satmak ve bedelini istemek demektir ki, bu istek yapılmış olan iyiliğin değerini düşürür. Halbuki iyiliği iyilik için yapmak, bizi yüklerimizden, sıkıntılarımızdan kurtarır.

Bu parçada asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanlara her zaman iyilik yapılmalıdır.
- B) İyilik bir karşılık beklenmeden yapılmalıdır.
- C) İyilik yapan, başkalarından da iyilik görür.
- D) İnsanlar birilerine iyilik yaptıkça toplum barış içinde yaşar.
- E) Halk kendisine iyilik yapanları sever.

6. Dergide kendini yetiştirmiş kalemlerin öykülerini okuyorum. Öykülerde bir dil özeni ve acıcılık göze çarpıyor. Aynı anlama gelen sözleri bir arada kullananlara, cümleler arasına yerli yersiz sıfat yerleştirenlere rastlamıyorum. Yazarlar, yakın anlamlı sözlerin kullanıldığı işlevsiz cümlelerin öyküye bir şey katmayacağını bilincindedir. Böyle olunca da okuma eyleminden aldığım tat artıyor.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen bakış açısını desteklememektedir?

- A) Yatağın başından ucuna kadar uzanan mavi damalı yorganın engebeleri, gölgeli vadileri ve mavi, yumuşak tepeleriyle örtülü atlı ve ılık karanlıkta yüzükoyun uzanmış uyuyordu. Dışarıdan kış sabahının ilk sesleri geliyordu: Tek tük geçen arabalar ve eski otobüsler, poğaçacıyla iş birliği eden salepçinin kaldırıma konup kalkan güğümleleri ve dolmuş durağının değnekçisinin düdüğü sessizliği bozuyordu.
- B) Yolun iki yanı, çeşitli kâğıtlarla, tomar tomar gazetelerle, kırık şişelerle, sigara izmaritleriyle, ezilip bükülmüş konser kutularıyla ve işe yaramaz öteberi ile doluydu. Tilki, bir defasında, kırılmamış ama ağzı açık bir şişeyi kokladı da başı döndü; boğulacak gibi oldu. Birkaç defa rastladı böyle şişelere ve her defasında tiksindi ve bir daha onlara hiç bakmadı.
- C) Arkada soğuk bir sonbahar göğü çizili; ötelerde, sıradağlar üstünde kaçan bulutları kovalayan rüzgâr. Önde, kurumuş pelinlerle kaplı bozkır, son yağmurlarla ıslanmış, kararmış yol, iki yanında kırık çalılar. Çamurlu yolda iki yolcunun ayak izleri durmakta. Yol uzaklarda silinip giderken izler de belirsizleşiyor.
- D) Bu yolda araba sürmek hiç de kolay değildi. Yol, dağın bir yamacına tırmanır, onu da aşar, sonra, sarp ve çıplak olan öbür yamaçtan yavaşça usul usul inerek ormancılardan evlerine ulaşırdı. Karavul Dağı çok yakındaydı. Küçük çocuk, yaz mevsiminde hemen hemen her gün, dürbününü kapıldığı gibi hemen gölü seyretmeye gelirdi buralara.
- E) Cılız, gencecik omuzlarımız; koca adamların işini yüklenmişti. En gücü de hasat zamanıydı. Haftalarca evden uzak kalır, günlerimizi, gecelerimizi tarlada, harman yerinde ya da istasyon yolunda ekin taşımakla geçirirdik. Oraklarımızın ekin biçmekten sanki kor kesildiği o kavurucu günlerin birinde, boş arabamla istasyondan dönerken eve uğrayayım dedim.

1. I. Betimleyici dil bilgisi, dilin o andaki fotoğrafını çeker; dilin nasıl olması gerektiği, eski ya da yeni kullanımlarının doğruluğu gibi tartışmalara girmez.

II. Bu yönüyle “buyurucu dil bilgisi”nden ayrılır ve pedagojik bir dil bilgisi için temel teşkil eder.

Bu iki cümlede ifade edilenlerin anlamca doğru bir biçimde birleştirilmiş hâli aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dilin tüm gerçekliğiyle ortaya koyan betimleyici dil bilgisi, dille ilgili teorik tartışmalara girmediğinden “buyurucu dil bilgisi”nden farklı bir özellik gösterir.

B) Betimleyici dil bilgisinin “buyurucu dil bilgisi”nden ayrılan yönü; dilin nasıl olması gerektiği, eski ya da yeni kullanımlarının doğruluğu gibi tartışmalara girmemesidir.

C) Dilin o andaki fotoğrafını çeken betimleyici dil bilgisi; dilin nasıl olması gerektiği, eski ya da yeni kullanımlarının doğruluğu gibi tartışmalara girmediğinden “buyurucu dil bilgisi”nden farklı bir özellik gösterir ve pedagojik bir dil bilgisi için temel oluşturur.

D) Buyurucu dil bilgisi, pedagojik bir dil bilgisi ve betimleyici dil bilgisinin birbirinden ayrılan yönleri; dilin geleceği ile ilgili tartışmalara farklı bakış açıları getirmeleridir.

E) Dilin nasıl olması gerektiği, eski ya da yeni kullanımlarının doğruluğu gibi tartışmalara girmek, dilin o andaki fotoğrafını çeken betimleyici dil bilgisinin temel özelliğidir.

2. Bölgede yapılan araştırmalar ve elde edilen ---- doğrultusunda önemli kültür bitkisi olan ve yüzlerce genetik ---- bulunan buğdayın ---- ilk olarak Göbeklitepe eteklerinde yetiştiği ortaya çıkarıldı.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere, düşüncenin akışına göre, aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

A) veriler - türü - çekirdeğinin

B) bilgiler - önceliği - alt türünün

C) kaynaklar - değeri - başağının

D) belgeler - aşamaları - fidesinin

E) bulgular - varyasyonu - atasının

3. Almanya’da dilenmek, yaşam biçiminin bir uzantısı gibi ortaya çıkar. Bu ülkede dilenmek, gözlemlerimize göre bir tür hayatta kalma yolu olup ---- görünümü daha azdır, kendiliğinden hâli daha belirgindir. Bunun nedeni de kurumsal olarak dilencililiğin sıkı denetim ve gözetim altında olmasıdır. Türkiye’de ---- sorumluluğundaki bu denetim, Almanya’da polis teşkilatının görev tanımı içerisinde yer alır. Bu ülkeye özgü diğer bir gözetim türü ise yurttaşlarca gerçekleştirilir. Buradaki sivil organik dayanışmaya yatkındır. Bu durum, dilencililiğin bir hayatta kalma yolu olmasını engeller. Oysa Türkiye’de ---- dayanışma kalıpları işler durumdadır. Bu yüzden burada, dilencilerin örgütlenmesine imkân veren bir boşluk söz konusudur.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) hukuki - hükûmetin - teorik

B) örgütlü - zabitanın - mekanik

C) çekici- bireylerin - organik

D) kurumsal - belediyelerin - kentsel

E) toplumsal - muhtarların - bölgesel

4. İnsan, sosyalleşme süreci içinde kazandığı tüm bilgi ve yetenekleriyle, bir ---- kapsamı içine girmekte; toplumsal gruplar, kümeler ve kurumlarla geliştirilen iletişim ve etkileşim sonucu ---- bir varlık olarak ---- olgusuna ulaşmaktadır.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere, düşüncenin akışına göre, aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

A) aile - güçlü - kitle

B) varlık - etkin - ben

C) türün - somut - birey

D) örnek - canlı - toplum

E) ahlak - sosyal - öz güven

4. • Mayakovski, şiirde söyleyişi; sıfatların kalktığı, bu yolla çıplak kalan ismin asıl rengini koruduğu bir sistem olarak değerlendirilmektedir.
- Şiirde ölçü ve uyağı kaldırıp söz dizimini ve söyleyişi basitleştirmeyi ilke edinenler, bu görüşe destek vermişlerdir.

Bu iki cümlede ifade edilenlerin anlamca doğru bir biçimde birleştirilmiş hâli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mayakovski, ölçünün, uyağın, sanatların ve imgenin şiirde olmaması gerektiğini ancak bu yolla şiirin söyleyişinin basitleştirilebileceğini savunmuştur.
- B) Şiirin söyleminde, yalın, yoğun olmayan ve sanatsız sözcüklerin belirleyici olması gerektiğini savunan Mayakovski ile şiirde ölçü ve uyağı kaldırıp söz dizimini ve söyleyişi basitleştirmeyi ilke edinenlerin görüşleri örtüşmektedir.
- C) Şiirde söyleyişi basitleştirmek için ölçü ve uyağın kaldırılması gerektiğini düşünen kişiler; Mayakovski'nin şiir söyleminin sıfatlardan uzak, yalın kalarak rengini koruyan isimlerle kurulan bir sistem olduğu düşüncesini desteklemiştir.
- D) Şiirde ölçü ve uyağı kaldırıp söz dizimini ve söyleyişi basitleştirmeyi ilke edinen Mayakovski, bu konudaki tanımını, şiiri basitleştirmeyi savunanların görüşleriyle desteklemektedir.
- E) Şiirin sıfatlardan arındırılıp yalın, ölçü ve uyaktan uzak bir sisteme sahip olmasının şiire renk katacağını belirten Mayakovski'nin, şiiri basitleştirmesine dayanan bu düşüncesi, geniş kitleler tarafından desteklenmiştir.

5. Temporal lob, beynin yan taraflarında kulaklarımızın arkasındaki bölgedir. Çok sayıda farklı ---- beyin bölgesine sahiptir. Kulaklarımızın hemen arkasında yer alan birincil işitme korteksi, kulaklarımızdan gelen işitme sinyallerini alır ve anlamlı bilgiye ----.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) konumlanan - taşır   B) bilgi içeren - dayandırır
- C) gelişen - bağlar   D) işlevi olan - dönüştürür
- E) rastlanan - ulaştırır

6. I. sinemaseverlerin yaz sezonundaki
- II. herkesin belleğinde derin izler bırakmış o eski
- III. yeni buluşma noktalarından biri olan bu modern amfi,
- IV. Yeşilçam filmlerinin gösterimlerine ev sahipliği yapacak
- V. 25 Temmuz-12 Eylül tarihleri arasında çarşamba akşamları saat 20.00'de

Yukarıdaki sözler anlamlı ve kurallı bir cümle oluşturacak biçimde sıralandığında, hangisi baştan ikinci olur?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

7. Sanatsal üretim sadece esin perisinin gizemli dokunuşu değildir, ----.

Bu sözler, düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisiyle sürdürülebilir?

- A) sürecin en ince ayrıntıları her zaman merak konusudur
- B) her şeyin sıradanlaştığı günümüz dünyasında sanat yapıtı olağanüstüdür
- C) yıllara yayılan zor bir çalışma sürecini de içerir
- D) yazarın düş dünyasının izlerini taşır
- E) bu, yaratıcı işlerle uğraşan tüm sanatçılar için geçerli bir sorundur

8. Sürekli olarak geleceğimizden endişe duyduğumuz için, okuyacağımız hikâyelerin sonlarını en baştan bilmeyi; sürekli bir karamsarlık havası içinde olduğumuz için de ---- istiyoruz çünkü buna ihtiyacımız var.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) koşulların değişmesini
- B) olayların aydınlatılmasını
- C) o sonların mutlu olmasını
- D) hikâyenin sonunun gelmesini
- E) kişilerin zamana direnmesini

1. **Muhabir:**

(I) ----

Sanayici:

– Sanayi Devrimi'nin yaşanmasına; Avrupa nüfusunun hızlı artışı, sömürgecilik, teknolojik ilerlemeler ile üretilen buharlı makineler, girişimciliğin ve ticaret hukukunun gelişmesi, sanayi yatırımlarının artması, kapitalizmin gelişmesi, ekonomik ve ticari haklar ve özel mülkiyetlerin güvence altına alınması neden olmuştur.

Muhabir:

(II) ----

Sanayici:

– Sanayi Devrimi, sadece ticari ve ekonomik yapıyı değil, insan hayatının her alanını derinden etkilemiş ve tamamen değişim yaratmıştır. Şehirlerde fabrikaların açılması nedeni ile kırsal bölgelerden kente yoğun göçler yaşanmış, şehir nüfusu hızla artarken kırsal bölgelerde topraklar terk edilmiştir. Şehirlerde insan sayısı artınca işçi sayısı, taleplerin üstüne olmaya başlamış ve çalışma şartları ve yaşam şartları, zorlu bir hâl almaya başlamıştır. Çocuk işçiler zorlu görevlerde çalıştırılmaya başlamıştır. Bu olumsuz durumların neticesinde ise işçi mücadeleleri ortaya çıkmıştır.

Bu diyalogda boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) I. Avrupa'da nüfusun hızla artmasının nedeni nedir?
II. Kimi ülkelerde şehirleşmenin artması ne gibi sonuçlar doğurmuştur?
- B) I. Sanayi Devrimi daha çok hangi kıtada etkili olmuştur?
II. Sanayi Devrimi'nin insan yaşamına ne gibi olumlu katkıları olmuştur?
- C) I. Sanayi Devrimi'nin ortaya çıkmasında hangi gelişmeler etkili olmuştur?
II. Sanayi Devrimi ne tür sonuçlar doğurmuştur?
- D) I. Sanayi Devrimi'ni ortaya çıkaran koşullar nelerdir?
II. Köylerden kentlere doğru yaşanan göçler ne gibi sonuçlar doğurmuştur?
- E) I. Avrupa'da sanayi yatırımlarının artması ile kapitalizmin gelişmesi arasında bir ilişki var mıdır?
II. İşçi mücadelelerinin ortaya çıkmasında Sanayi Devrimi etkili olmuş mudur?

2. Felsefenin çok farklı şekillerde tanımlanmış olması, onun farklı dönemlerde, farklı şekillerde anlaşılmış olması, biraz da felsefenin çok farklı konuları olduğuna, onun farklı alanlara yayılmış olduğuna işaret eder. Gerçekten de felsefenin pek çok konusu vardır hatta günümüzde teknoloji felsefesi, çevre felsefesi, spor felsefesi gibi yeni felsefe dallarından söz edilir. Felsefenin konularının çok çeşitli olması, insan hayatının karmaşıklığının ve çağdaş uygarlığın ulaştığı düzeyin bir sonucu olmak durumundadır. Buradan yola çıkarak diyebiliriz ki felsefenin konularının ve dallarının çeşitliliği, onun aynı anda birçok işlevi yerine getiren bir disiplin olmasına işaret eder.

Bu sözler aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık olarak söylenmiş olabilir?

- A) Günlük yaşamda felsefeden yararlanmak mümkün mü?
B) Uygarlığa büyük katkılar yapan bir bilim midir felsefe?
C) Felsefenin alanı ve kapsamı neden genişlemektedir?
D) Felsefe toplumdaki her bireyi ilgilendirmekte midir?
E) Felsefenin tam bir tanımı yapılabilir mi?

3. Sanatçılar, yapıtlarında idealleştirilmiş bir tabiatı yansıtır. Aristoteles "Şairin görevi gerçekten olan şeyi değil, olabilir olanı ifade etmektir." der. Yine *Poetika*'nın başka bir yerinde de şu cümle vardır: "Şair, nesnelere nasıl olmaları gerekiyorsa o şekilde tasvir etmelidir." Biliyoruz ki dünyada çirkin, kaba, hoş gitmeyen şeyler, haksız olaylar vardır. Sanat eserinin zevk vermesi beklendiğine göre, bu hoş gitmeyen şeyleri atması ve yalnız güzeli, hoş olanı seçmesi doğru olur. Şairlerin, yazarların bahsettikleri nehirler, kırlar, mis kokulu çiçekler dünyada bulamayacağımız kadar güzeldir. Bu nedenle "Tabiatın dünyası piriçtendir, şairlerinki altındandır." diyor bir Rönesans yazarı.

Bu sözler aşağıdaki sorulardan hangisine karşılık olarak söylenmiş olabilir?

- A) Sanat adamları ne gibi zorluklarla karşılaşır?
B) Bütün sanatçılar konularını doğadan mı seçer?
C) Sanatçı, yapıtında sıradan konu ve olayları ele alabilir mi?
D) Bir sanatçı için biçim her zaman içerikten önce mi gelir?
E) Sanat eserlerinde neden her şeyin ideal olanı yansıtılır?

5.-6. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Ara sıra uğradığım bir sahaf var. Geçen gün yine oraday-
 dım. Bir türlü ayrılmak istemedim oradan. Çıkarken, tam
 kapı arkamdan kapandığı sırada, daha uzun saatler ora-
 da kalabileceğimi hissettim! Eski kitap meraklısı değilim.
 Alışveriş merkezi kitapçılarında bulunmayan eski yayınlara
 rı karıştırmak için gidiyorum oraya. Fakat işin doğrusu, ki-
 taplar falan değil beni oraya çeken. Elime tutuşturulan ça-
 yı yudumlarken tavana kadar uzanan kitapla dolu rafların
 arasında dolaşmayı, dükkânın müdavimlerinin sohbetleri-
 ne kulak kabartmayı, sahaf dostumun kullandığı bilgisayar
 ekranının önüne kurulup uyuklayan kediye, kısacası dük-
 kândaki atmosferi seviyorum.

5. Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde, gerçeği itiraf etme söz konudur?

- A) I   B) II   C) III   D) IV   E) V

6. Bu parçada yazarın, sözünü ettiği sahaftan ayrılmak istememesinin nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ortamı beğenmesi
 B) Eski kitapları sevmesi
 C) Sahibiyle yakın arkadaş olması
 D) Dostlarıyla bulunduğu bir mekân olması
 E) Her an orijinal bir kitapla karşılaşma olasılığının bulunması

7.-8. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Televizyon, Türkiye'ye birden bire girmeseydi Türk sineması bu kadar kötüleşmezdi. Sinemamız gafil avlandı, kendini koruyacak mekanizmaları yoktu, bunun için zamanı da olmadı. Üstelik o dönem, Türk sinemasının dibe vurduğu bir dönemdi. İnsanlar sinema salonları yerine evlerindeki televizyonu tercih ettiler. Bütün ülkelerde aynı etkiyi yapmış ama onlar evde televizyonun önünde bağdaş kurup oturan adamı sokağa çıkaracak çalışmalar yapmışlar ve bunu başarmışlar. Biz buna hiç kafa yormadık. Öte yandan Türk halkının bünyesine televizyon çok uyuyor. Çünkü biz hazırı seven bir milletiz, gelir düzeyimiz de iç açıcı değil. Bütün bunların yanında toplumun televizyonla tanışması; altüst oluşların yaşandığı, şiddet içeren olayların çok yoğun olduğu bir dönemdi ve insanlar evlerine kapanmıştı. Televizyon bağımlısı bir millet olmamızda bu da göz ardı edilmemeli.

7. Bu parçadan aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Televizyon, sinema seyircisini kendine çekmiştir.
 B) Televizyon, Türk sinemasını olumsuz etkilemiştir.
 C) Türk sineması, televizyona hazırlıksız yakalanmıştır.
 D) Televizyonun Türkiye'ye girişi, Türk sinemasının en kötü dönemine rastlar.
 E) Türkiye'de televizyon seyircisinin dayandığı sosyal yapı ile sinema seyircisinin dayandığı yapı farklıdır.

8. Bu parçadan

- I. Türk halkını televizyona bağımlı olmaktan kurtaracak çalışmaların yapılmadığı
 II. Televizyonun, Türk toplumundaki çatışmaları derinleştirici bir etkisinin olduğu
 III. Türk halkının çok televizyon seyretmesinde, ekonomik durumunun kötü olmasının da etkisinin olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız III   C) I ve II
 D) I ve III   E) II ve III

1. - 2. soruları aşağıdaki bilgilere göre ve birbirinden bağımsız olarak cevaplayınız.**1. Tanımlar:**

Yeniden kullanım: Ambalajın kendi yaşam döngüsü içinde tekrar kullanımının imkânsız olacağı zamana kadar, toplama ve temizleme dışında hiçbir işleme tabi tutulmadan yeniden doldurularak veya aynı şekli ile aynı amaç için kullanım ömrünü tamamlayıncaya kadar kullanılmasıdır.

Geri dönüşüm: Kullanım sonrası atık malzemelerin çeşitli fiziksel ve kimyasal işlemler ile hammadde olarak tekrar imalat süreçlerine kazandırılmasıdır.

Enerji geri kazanımı: Yanabilir özellikte (belirli bir kalorifik değere sahip) olan atıkların, ısı ve elektrik enerjisi elde etmek amacıyla tek başına ya da diğer atıklarla birlikte özel dizayn edilmiş tesislerde yakılması işlemidir.

Kompost: Kompostlaştırma, organik maddelerin kontrollü koşullar altında biyolojik olarak ayrıştırılmasıdır. Kompostlama işleminde bazı organik maddeler CO₂ ve suyla parçalanır. Bu işlem yaklaşık 60-65 °C'de ve %80-90 civarında nem içeren özel tasarlanmış bölümlerde gerçekleşir. İşlem sonrasında atık koyu renkli, humus benzeri bir yapıya sahip zengin bir toprak türüne benzer. Böylelikle kompostlanabilir atıklar bu metot ile enerji kaynağı olarak gübre yerine kullanabilmektedir.

Örneklemeleer:

- I. Dedemin eşyaları arasında bulduğum bu mataranın hangi malzemeden yapıldığını bilmiyorum, onu iyice temizledim ve içine koyduğum suyu serin tuttuğu için pikniğe giderken onu da yanımda götürüyorum.
- II. Binanın girişinde gördüğüm cam heykeli çok beğendim, babam onun bir cam atölyesinde atılan cam eşyalar kullanılarak yapıldığını söyledi.
- III. Annem kararan gümüş takılarını temizletmek için kuyumcuya gönderdi, takıları koyduğu mukavva kutu kimbilir hangi kağıtlar eritilerek yapılmıştır?
- IV. Annemle çiçek dikmek için fidanlıktan toprak almaya gittik; annem bu toprağın sofradan artan yemekleri, sebze ve meyveleri de içerdiğini söyleyince çok şaşırđım.
- V. Kentsel dönüşüm için yıkılan evlerden çıkan ahşap, sunta vb. maddeler kullanılarak orta ölçekli bir kasabanın bir yıl kullanacağından çok elektrik elde edilmiş.

Yukarıda verilenlere göre aşağıdakilerden hangisi kesinlikle yanlıştır?

- A) I.de, yeniden kullanıma örnek verilmiştir.
- B) II. cümlede geri dönüşüme örnek verilmiştir.
- C) III.de, hem yeniden kullanıma hem geri dönüşüme örnek verilmiştir.
- D) IV.de, hem yeniden kullanıma hem komposta örnek verilmiştir.
- E) V.de, enerji geri kazanımına örnek verilmiştir.

2. Öğütme ve ayrıştırma işlemlerinden sonra kâğıt ve alüminyum/polietilen kısım birbirinden ayrılır. Geri kazanılan kâğıt, işlemlerden geçirilerek kâğıt mendil, tuvalet kâğıdı ve oluklu mukavva gibi ürünlerin üretiminde kullanılır. Kâğıt kısmı ayrıldıktan sonra geri kalan kısım (alüminyum ve polietilen/veya başka bir malzeme) çimento fabrikalarında ilave yakıt olarak kullanılabilir. Yine aynı şekilde enerji amaçlı yakılarak geri kazanılabilir. Bir diğer uygulama da ülkemizde yekpan adıyla üretilen ürünlerdir. Kompozit ambalajlar kırılıp öğütüldükten sonra preslerde sıkıştırılarak sunta benzeri bir malzeme üretilir. Oluşan ürün bahçe mobilyası yapımında kullanılabilecek derecede suya ve neme dayanıklı bir malzemedir.

Bu parçada yukarıda tanımları verilen işlemlerin hangileriyle ilgili örnek verilmiştir?

- A) Geri dönüşüm - kompost
- B) Yeniden kullanım - geri dönüşüm
- C) Geri dönüşüm - enerji geri kazanımı
- D) Enerji geri kazanımı - kompost
- E) Yeniden kullanım - enerji geri kazanımı